

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-2029

Rok akademicki 2026/2027, 2027/2028

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Psychologia kliniczna
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Społecznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Psychologii
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów	studia jednolite magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	III rok, semestr 6; IV rok, semestr 7
Rodzaj przedmiotu	przedmiot kształcenia kierunkowego
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr Jacek Pasternak
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Jacek Pasternak

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
6	30	30							4
7	15	30							3

1.2. Sposób realizacji zajęć

☒ zajęcia w formie tradycyjnej

☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku): Egzamin

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Dysponowanie wiedzą psychologiczną z obszaru psychologii ogólnej, rozwoju człowieka, psychopatologii w zakresie przewidzianym programem studiów.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Wprowadzenie studentów w podstawowe zagadnienia i specyfikę problematyki zaburzeń funkcjonowania człowieka, ich przyczyn, objawów oraz mechanizmów przebiegu różnych form patologii psychicznej.
C ₂	Uzyskanie przez studentów kompetencji w zakresie samodzielnego rozpoznawania i różnicowania zaburzeń psychicznych, aby w swojej aktywności zawodowej mogli jak najwcześniej uruchamiać procesy postępowania profilaktycznego czy korekcyjnego.
C ₃	Zapoznanie studentów z klasyfikacjami zaburzeń psychicznych ICD-11, DSM-5 i DSM-5-TR. Dostarczenie wiedzy o zdrowiu i zaburzeniach psychicznych, która znajduje zastosowanie w praktyce klinicznej.
C ₄	Wprowadzenie studentów w problematykę przeżywania przez dzieci, młodzież i osoby dorosłe zaburzeń psychicznych oraz podejmowania oddziaływań terapeutycznych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	w stopniu pogłębionym zna i rozumie tematykę etiologii, kontekstu występowania, objawów zaburzeń psychicznych, psychologiczne aspekty przebiegu i obrazu klinicznego wybranych zaburzeń psychicznych (np. depresji, zaburzeń lękowych), kierunki i podejścia psychologii klinicznej, teoretyczne podstawy psychologii klinicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, diagnozy psychologicznej, wybranych typów pomocy psychologicznej i psychoterapii, różne konteksty zastosowania wiedzy psychologicznej (np. zmaganie się dziecka z chorobą, kryzys w rodzinie).	K_W19
EK_02	w stopniu pogłębionym zna i rozumie tematykę zasad i norm etycznych oraz etyki zawodowej psychologa; uwzględnia etyczne uwarunkowania diagnozy, pracy z dziećmi, młodzieżą i ich rodzinami oraz osobami dorosłymi, w praktycznej działalności psychologa oraz prowadzonych przez niego badaniach naukowych.	K_W22
EK_03	potrafi wyszukiwać i przetwarzać złożoną wiedzę na temat rozwoju, kontekstu intrapsychicznego, rodzinnego i społecznego funkcjonowania psychicznego	K_U01

	człowieka, zaburzeń psychicznych, diagnozy i pomocy psychologicznej oraz wykorzystywać tę wiedzę w rozwiązywaniu problemów diagnostycznych, związanych funkcjonowaniem jednostki w różnych sytuacjach życiowych oraz wdrażaniem odpowiednich metod terapeutycznych.	
EK_04	potrafi krytycznie oceniać współczesne zagrożenia dla zdrowia psychicznego, m.in. kryzys w rodzinie, niekorzystne doświadczenia w dzieciństwie, wymagania w pracy, cyfryzacja życia i inne zagrożenia związane z postępem technologicznym.	K_U23
EK_05	jest gotów do podejmowania działań indywidualnych i instytucjonalnych na rzecz osób doświadczających krzywdy i cierpienia związanego z występowaniem zaburzeń psychicznych, chorób somatycznych oraz sytuacji trudnych, wymagających, nietypowych, wykorzystuje w tym celu kompetencje zawodowe i kieruje się zasadami etycznymi.	K_K10

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Podstawy psychologii klinicznej - psychologia kliniczna jako dziedzina badań i nauki, teoretyczne i metodologiczne podstawy psychologii klinicznej, etyka postępowania psychologa klinicznego (w badaniach naukowych i praktyce).
2. Kierunki i podejścia psychologii klinicznej (współczesna psychoanaliza i jej znaczenie dla psychologii klinicznej, kierunki behawioralne i podejście poznawcze w psychologii klinicznej, podejście fenomenologiczne, egzystencjalne i humanistyczne w psychologii klinicznej, koncepcje systemowe i ich znaczenie dla psychologii klinicznej).
3. Psychologiczna diagnoza kliniczna (modele diagnozy klinicznej a problemy diagnostyczne, postępowanie diagnostyczne psychologa klinicznego a konteksty i sytuacje społeczne tworzenia diagnozy, metody stosowane w psychologicznej diagnozie klinicznej, jakość diagnozy klinicznej i jej uwarunkowania).
4. Obraz kliniczny i sposób funkcjonowania w dorosłości osób z zaburzeniami rozwoju i zaburzeniami psychicznymi rozpoczynającymi się w dzieciństwie i adolescencji.
5. Psychologia zaburzeń psychicznych człowieka dorosłego (zaburzenia depresyjne i dwubiegunowe, zaburzenia lękowe, zaburzenia obsesyjno-kompulsyjne i pokrewne, zaburzenia związane z urazami i stresorami).
6. Dziedziny zastosowań psychologii klinicznej.
7. Typy pomocy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych.
8. Niekorzystne doświadczenia w dzieciństwie a zdrowie psychiczne i zaburzenia psychiczne osób dorosłych.
9. Teoretyczne podstawy psychologii klinicznej dzieci i młodzieży: zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży – salutogenetyczne i patogenetyczne modele empiryczne i teoretyczne, rozwój w okresie dzieciństwa i dorastania (środowisko rozwoju, zadania

rozwojowe, nabywane kompetencje), psychologiczne i biospołeczne koncepcje zaburzeń psychicznych u dzieci i młodzieży, psychopatologia rozwojowa.
10. Diagnoza psychologiczna w psychologii klinicznej dzieci i młodzieży. Metody stosowane w diagnozie psychologicznej, etyczne podstawy diagnozy i pomocy psychologicznej dzieciom i ich rodzicom.
11. Kliniczne problemy dzieci i młodzieży: nieletni jako sprawcy przestępstw, rodzicielstwo nastolatków, otyłość dzieci i młodzieży, kliniczne problemy dzieci z zaburzeniami narządów zmysłu.
12. Zmaganie się dziecka z chorobą.
13. Rodzina z dzieckiem z zaburzeniami rozwoju.
14. Kryzys w rodzinie – separacja i rozwód.
15. Dzieci w rodzinach adopcyjnych i zastępczych.
16. Dziecko w postępowaniu sądowym.
17. Dzieci rodziców z zaburzeniami psychicznymi.
18. Dziecko i młody człowiek w obliczu cyfryzacji życia.
19. Wybrane problemy pomocy psychologicznej (specyfika pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci, młodzieży i rodzin, profilaktyka zaburzeń funkcjonowania i rozwoju oraz promocja zdrowia dzieci i młodzieży, wczesne wspomaganie rozwoju, wczesna interwencja i rehabilitacja neuropsychologiczna dzieci i młodzieży, terapia oparta na podejściu systemowym oraz innych podejściach, socjoterapia dzieci i młodzieży).

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne
1. Psychologia zaburzeń psychicznych człowieka dorosłego: zaburzenia odżywiania, zaburzenia dysocjacyjne, zaburzenia z objawami somatycznymi i pokrewne.
2. Psychologia sądowa – wybrane zagadnienia.
3. Wywiad i obserwacja w psychologii klinicznej.
4. Prezentacje przypadków klinicznych.
5. Psychologiczne uwarunkowania zespołu jelita drażliwego.
6. Zaburzenia psychiczne w czasie pandemii Covid-19.
7. Problemy prokreacyjne a osobowość i zaburzenia psychiczne.
8. Diagnoza zaburzeń psychicznych a stygmatyzacja.
9. Zaburzenia psychiczne a samobójstwa.
10. Zdrowie psychiczne, zaburzenia psychiczne i funkcjonowanie społeczne bliskich osób po dokonanym samobójstwie.
11. Zaburzenia manifestujące się przemocą.
12. Orientacja pozytywna, prężność, poczucie koherencji oraz radzenie sobie ze stresem a zdrowie psychiczne.
13. Kolokwium zaliczeniowe I.
14. Psychologia zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży:
14 a. Zaburzenia neurozwojowe (niepełnosprawność intelektualna, zaburzenia ze spektrum autyzmu, zaburzenia mowy i komunikacji, zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi - ADHD, specyficzne zaburzenia uczenia się, zaburzenia ruchowe, zaburzenia tikowe, zaburzenia neuropsychologiczne).

14b. Zaburzenia należące do spektrum schizofrenii i inne zaburzenia psychotyczne.
14c. Zaburzenia dwubiegunowe i depresyjne.
14d. Zaburzenia lękowe.
14e. Zaburzenia obsesyjno-kompulsyjne i pokrewne.
14f. Zaburzenia związane z urazami i stresorami.
14g. Zaburzenia odżywiania
14h. Zaburzenia wydalania.
14i. Zaburzenia niszczycielskie, kontroli impulsów i zachowania.
15. Kliniczne problemy dzieci i młodzieży (agresja dzieci i młodzieży, autoagresja – samobójstwa i samookaleczenia, dzieci jako ofiary przemocy seksualnej).
16. Obserwacja i wywiad z dziećmi, młodzieżą oraz ich rodzinami.
17. Prezentacja przypadków.
18. Kolokwium zaliczeniowe II.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład z prezentacją multimedialną

Ćwiczenia audytoryjne (praca w grupach, wykonywanie zadań, prezentacje)

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	egzamin, kolokwium	w, ćw,
EK_02	egzamin, kolokwium	w, ćw,
EK_03	egzamin, kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć (symulacja wywiadu diagnostycznego), praca projektowa oparta na wywiadzie diagnostycznym z osobą z wybranymi zaburzeniami psychicznymi.	ćw,
EK_04	egzamin, kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć (symulacja wywiadu diagnostycznego), praca projektowa oparta na wywiadzie diagnostycznym z osobą z wybranymi zaburzeniami psychicznymi.	ćw
EK_05	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć (praca projektowa, tworzenie prezentacji)	ćw

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Warunki zaliczenia wykładu:

1. Pozytywna ocena z egzaminu pisemnego – testu oraz pytań opisowych
ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)

ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)
 ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)
 ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)
 ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)
 ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60%; (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

2. Obecność na wykładach.

Warunki zaliczenia ćwiczeń:

1. Obecność na ćwiczeniach.

2. Pozytywna ocena z kolokwium na ćwiczeniach.

ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)

ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)

ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)

ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)

ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)

ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60%; (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

3. Aktywny udział w ćwiczeniach: samodzielne studium przypadku, symulacja wywiadu diagnostycznego podczas ćwiczeń, tworzenie prezentacji.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	105
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego:	
- udział w konsultacjach	10
- udział w egzaminie	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta:	
- przygotowanie do egzaminu	20
- studiowanie literatury	18
- przygotowanie do kolokwium	20
SUMA GODZIN	175
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	7

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Cierpiątkowska, L. Sęk H. (red.). (2020). *Psychologia kliniczna* (wybrane fragmenty). Warszawa: PWN.

Sęk, H. (red.) (2013). *Psychologia kliniczna* (wybrane fragmenty). Tom 1-2. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Grzegorzewska, I. Cierpiątkowska L., Borkowska, A. R. (2020). *Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży* (wybrane fragmenty). Warszawa: PWN.

Cierpiątkowska, L. (2022). *Psychopatologia* (wybrane fragmenty). Warszawa: Scholar.

Seligman, M., Walker E., Rosenhan, D. (2017). *Psychopatologia* (wybrane fragmenty). Poznań: Zysk i S-ka 2003.

Pasternak, J., Perenc, L., Radochoński, M. (2017). *Podstawy psychopatologii dla pedagogów* (wybrane fragmenty). Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego

Literatura uzupełniająca:

Basińska, M. A., Grzankowska, I. (red.). (2020). *Wybrane zagadnienia z psychologicznej diagnozy klinicznej, t. 1*. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.

First, M.B. (2016). *DSM-5. Podręcznik diagnozy różnicowej*. Wrocław: Edra Urban & Partner.

Gałęcki P. (2022). *Badanie stanu psychicznego. Rozpoznanie według ICD-11*. Wrocław: Edra Urban & Partner.

Morrison, J. (2016). *DSM-5 bez tajemnic. Praktyczny przewodnik dla klinicystów*. Kraków: Wyd. UJ.

Święcicki, Ł. (2018). *Choroba afektywna dwubiegunowa – trudności diagnostyczne*. Wrocław: Edra Urban & Partner.

Gazzaniga, M.S. (2013). *Istota człowieczeństwa. Co sprawia, że jesteśmy wyjątkowi*. Sopot: Smak Słowa.

Cierpiątkowska, L., Soroko, E. red. (2014). *Zaburzenia osobowości. Problemy diagnozy klinicznej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Zasępa, E., Gałkowski, T. (red.). (2014). *Oblicza psychologii klinicznej*. Gdańsk: GWP.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej